

Kapitola 2

Smyslové a pozorovací vlohy vašeho psa

Vidět, cítit, slyšet, vnímat vítr... Díky těmto různým smyslům může váš pes co nejlépe chápat svět, v němž se vyvíjí. Jeho reakce a, obecněji řečeno, chování závisí z velké části na těchto smyslových schopnostech a způsobu, kterým je využije, aby jednal co nejprůhodněji.

Těchto pět her vám dovolí změřit „tělesnou inteligenci“ vašeho psa.

Nenadálá vycházka: jak reaguješ?

Jen a pouze odchod bez předchozí přípravy pro vyhodnocení, zda váš pes dokáže předvídat vaše činy a gesta v kteroukoliv denní dobu!

Tento test vám rovněž pomůže ocenit jeho schopnost učení se pozorováním. Provádějte ho pouze jednou denně a to v jinou dobu, než obvykle chodíte ven.

Postup

Obtížnost: *

Délka: 1 až 3 minuty

Pomůcky:

- kabát
- klíče

Váš pes musí být dobře probuzený. Když se na vás dívá, vezměte do ruky kabát a klíče.

Nejděte ke dveřím, pouze se přestaňte hýbat.

Reakce

- ❖ Váš pes jde k vám a vrtí ocasem, nebo běží ke se zájmem či vzrušením ke dveřím.
Započítejte 2 body.
- ❖ Váš pes nereaguje. Běžte tedy ke dveřím, jako byste chtěli jít ven: pes přiběhne k vám a vrtí ocasem.
Započítejte 3 body.
- ❖ Už jste u dveří, ale stále k vám nejde. Položte ruku na kliku a zatlačte na ni, jako byste chtěli otevřít dveře a jít ven: váš pes přiběhne.
Započítejte 1 bod.
- ❖ Váš pes vás viděl, ale nezvedne se – zůstane sedět či ležet.
Započítejte 0 bodů (A).
- ❖ Postaví se před dveře a vrčí, jakoby vám chtěl zabránit jít ven.
Započítejte 0 bodů (B).

Hodnocení

3 body: Váš pes nereaguje bezdůvodně. Předvídá vaše konání, nicméně čeká na konkrétní kroky, aby se zvednul. Není hyperaktivní – jedná pouze po zralé úvaze.

2 body: Váš pes se pozorováním naučil předvídat vaše skutky a pohyby. Jeho překotnost ukazuje také, že vás rád doprovází na vycházce. Silná motivace vysvětluje rychlost, s níž odpovídá. Někteří hyperaktivní psi bývají u dveří dříve, než jejich pán uchopí klíče.

1 bod: Váš pes šetří svou energii! Je těžké zjistit, zda vaše gesta předvídá či ne. V každém případě

se nezvedne kvůli ničemu. Pokud často chodíte ven bez něj, možná očekává z vaší strany jasný signál, jenž by mu řekl, že ho chcete vzít s sebou. Je-li velmi poslušný, pravděpodobně pouze čeká na váš povel k tomu, aby vás doprovodil. A poslední hypotéza: váš pes může být unavený nebo mu chůze působí bolest, jestliže například trpí artrózou.

0 bodů:

***A:** Váš pes nemá chuť jít s vámi ven. Pokud si obvykle vycházky užívá, pozorně ho sledujte. Není zrovna smutný? Není nemocný? Nevyhubovali jste mu právě?... Pes může také odmítat jít ven, má-li strach z ulice (hluk...), nebo prožil-li při poslední procházce nějaké trauma (napadení jiným psem...).

***B:** Pes na vás pouští hrůzu a snaží se tak naznačit, že si nepřeje, abyste prošli dveřmi a tedy šli ven. Získal natolik výsadní práva, že se cítí být oprávněn k řízení domácnosti, zvláště pak toho, kdo jde dovnitř a ven. Rada: urychleně převezměte otež, než vás začne tyranizovat ještě víc. V opačném případě existuje velké riziko agrese. Abyste to dokázali, poraďte se s cvičitelem či specializovaným zvěrolékařem. Nebudete-li jednat, budete opakovaně prožívat konfliktní situace stresující pro všechny zúčastněné.

PŘEDVÍDÁNÍ

Předvídat znamená být napřed, uskutečnit nějaký čin dříve a rychleji. Aby byl pes schopen předvídat, musel již předtím prožít danou zkušenost, aby z ní načerpal spouštějící znaky a podmínky. Jakmile se ocitne ve stejných podmínkách a přítomnosti některého z těchto znaků, zareaguje.

Pokud například o víkendu vstáváte později, váš pes si může myslet, že se půjde na ráno ven: drží se poblíž a netrpělivě očekává další znamení ohlašující vycházku. Jakmile si oblečete sportovní oděv a obujete tenisky, řekne si: „Páneček jde běhat. Teď určitě sáhne po vodítku! Budu raději u dveří, abych byl připraven!“ Čím je zvíře obezřetnější, tím je i schopnější předvídat. Úzkostlivý pes je pořád „na lovu“, protože neustále vyhlíží znamení, která mu pomohou zorientovat se, ujistit a být tedy méně úzkostným.

Otázka čichu a soustředění!

Díky tomuto testu odhalíte, zda váš pes umí správně využít svůj čich. Toto cvičení je z jeho strany také potřebná jistá míra soustředění. Pes musí být dostatečně motivován, dejte proto pozor, aby nebyl ospalý a právě po jídle.

Postup

Obtížnost: **

Délka: 2 až 5 minut

Pomůcky:

- 3 neprůhledné kelímky
- 2 pamlsky pro psa (granule, sušenky, kousek syru)
- podnos

Ve skryši vašeho psa schovejte pamlsky pod jeden ze tří kelímků obrácených dnem vzhůru na podnosu.

Zavolejte vašeho psa a motivujte ho povelom „Hledej dobrotu!“ nebo jiným pokynem se slovem, které běžně používáte pro pamlsky a váš pes ho dobře zná. Opakujte tento test třikrát po sobě a měňte při tom umístění pamlsku pod kelímkem.

Reakce

- ❖ Váš pes naléhavě očichává kelímek, pod nímž je schována dobrota, posunuje ho nebo na něj položí tlapku po méně než 20 vteřinách. Odměňte ho pamlskem. Nenajde-li ho v určeném čase, ukažte psovi pamlsek, ale nedávejte mu ho, abyste ho motivovali. Pokračujte v testu.
- ❖ Zopakujte celý postup: schovejte pamlsek pod jiný kelímek, aniž by to pes viděl. Najde-li dobrotu za méně než 20 vteřin, nedávejte mu ji, aby zůstal motivován. Pokud našel pamlsek poprvé, tak ho jím naopak odměňte, psa to povzbudí.
- ❖ Zopakujte cvičení naposledy a schovejte pamlsek pod jiný kelímek. Odměňte ho dobrotou, ať je výsledek jakýkoliv. Nakonec je to jen hra!
- ❖ **Započítejte 1 bod** pokaždé, když najde pamlsek v určeném čase.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

Jaký čich! Pes má velmi vyvinutý čichový smysl: odborníci odhadují, že jeden psí čenich představuje sto až milion lidských nosů! Každopádně má pes v mozku čtyřicetkrát více nervových buněk určených pro čich než člověk. Plocha jeho nosní sliznice je čtrnáctkrát rozsáhlejší než naše a čítá 220 milionů čichových buněk oproti 5 milionům u člověka.

Hodnocení

3 body: Výborně! Váš pes má skvělý čich a umí ho využít k řešení problémů. Anebo je tak velký milovník jídla a motivace je pro něj natolik silná, že projde zkouškou jakoby nic. Ale nejspíš si taky hodně rád hraje!

1 nebo 2 body: Má čich, ale nedotahuje věci do konce. Váš pes má trochu problém se soustředěním, pravděpodobně byl během cvičení roztěkaný. Provedte test znovu později v lepších podmínkách: bude-li situace stejná, váš pes je možná úzkostlivý nebo hyperaktivní. Protože je pořád na pozoru, je pro něj obtížné zůstat delší dobu soustředěný na jednu aktivitu.

Nedostatek koncentrace lze také vysvětlit příliš malou motivací: vaše zvíře nepatří mezi milovníky jídla, takže opouští tuto hru kvůli jiným, zábavnějším aktivitám.

Možná se také váš pes cítí být doma dominantní: pokaždé vás neposlechne a většinou si dělá, co chce...

0 bodů: Váš pes je dominantní, špatně se soustředí, nemá čich, což je u psů vzácné, nebo je depresivní.

❖ **Váš pes je dominantní:** Má potíže vás poslouchat, protože nemá rád, když je k něčemu nucen, a pokyny vykonává, jen pokud se mu chce. Provedte další testy, abyste potvrdili tuto hypotézu.

❖ **Špatně se soustředí:** Buď ho v průběhu testu rozptýlilo něco zajímavějšího, nebo má problém koncentrovat se na nějakou činnost, protože je hyperaktivní.

❖ **Nemá čich:** Váš pes možná prožil nervovou příhodu při narození (nedostatek kyslíku při porodu), nebo trpí nějakou genetickou anomálií. V tom případě jeho nosní sliznice nevysílá nervové signály do mozku. Je-li starý, mohl mít cévní mozkovou příhodu, která poškodila mozkové centrum vázané na čich.

❖ **Je deprimovaný** tak, že ho všechno nechává lhostejným. Promluvte si o tom s vaším zvěrolékařem.

Poznáš mne v převleku?

Mimo uvedení do chodu svých zrakových smyslů bude muset váš pes využít schopnost analýzy a čichové i sluchové vlohy, aby vás poznal pod převlekem... Potřebovat bude ovšem také trochu chladnokrevnosti, aby se nenechal unést emocemi.

Postup

Obtížnost: **

Délka: 2 až 5 minut

Pomůcky:

- klobouk nebo šátek, který na vás pes nezná
- sluneční brýle, nejlépe takové, které vám nepatří
- dlouhý a velký kabát, deka nebo plášť

Vyjděte z místnosti, kde je váš pes a zavřete za sebou dveře.

Jiná možnost: Nechejte psa na zahradě a vraťte se do domu bez něj.

Dejte si na hlavu klobouk nebo šátek, nasadte si sluneční brýle a oblečte si kabát či přehoďte přes ramena deku nebo plášť.

Vyjděte takto oblečení do místnosti nebo zahrady, udělejte čtyři kroky a zůstaňte stát po dobu 15 vteřin.

Reakce

- ❖ Váš pes vás hned nepozná, trochu štěká, tázavě se na vás dívá. Pak se přiblíží a očichá vás. Poznává vás do 15 vteřin.
Započítejte 4 body.
- ❖ Nepozná vás, štěká a vrčí jako na vetřelce. Neuklidní se po dobu 30 vteřin. Udělejte pár kroků, obejděte místnost, znovu se na něj podívejte a poplácejte se po stehně, aby přišel, ale nemluvte na něj. Poznává vás a s vrtěním ocasu přiběhne.
Započítejte 3 body.
- ❖ Stále vás nepoznává. Sejměte si brýle, pak klobouk a znovu se poplácejte po stehně. Nyní vás pozná a běží vás přivítat.
Započítejte 2 body.
- ❖ Pokud vás pořád nepoznává, svlečte si kabát a zavolejte na něj jeho jménem. Když přiběhne, pochvalte ho.
Započítejte 1 bod.
- ❖ Jakmile vejdete do místnosti, pes na vás skáče, vítá vás a může vás kousat do rukou.
Započítejte 0 bodů.

TERITORIÁLNÍ AGRESE

Pro dospělého psa je přirozené hlídat teritorium, v němž žije (byt, dům, zahradu): hlásí každého vetřelce, který do něj pronikne. Velmi úzkostlivý či bázlivý pes, který je sám, nemusí štěkat na neznámého nacházejícího se v jeho teritoriu, a to i přesto, že v přítomnosti pánů doma štěká. Naopak mladý či starý hyperaktivní pes, který zůstal infantilní, vítá každého bez rozdílu a nevykazuje žádné známky teritoriální agrese.

Hodnocení

- 4 body:** Váš pes vás hned nepoznal kvůli převleku, ale váš krok a poté vaše vůně mu pomohli s odhalením. K vyhodnocení situace využívá všech svých smyslů. Je opatrný, ale nenechá se zastrašit tím, že do místnosti vešel někdo neznámý.
- 3 body:** Analýza vašich pohybů dopomůže psovi, aby vás rychle poznal. Chvilku mu to trvá, ale situaci vyhodnotí správně.
- 2 body:** Překvapení a strach nedovolují vašemu psovi, aby pokračoval k řešení. Musíte odložit část převleku a povzbudit ho, aby znovu nabyl své smysly.
- 1 bod:** Pokud vás pes vidí, když nevypadáte jako obvykle, nepozná vás. Zrak je pro něj nejdůležitější, ostatní smysly mu příliš při vnímání okolí nepomáhají. Takto reagují úzkostní a hypersensibilní psi, kteří špatně kontrolují své emoce.
- 0 bodů:** Váš pes všechny přátelsky vítá, raduje se z každého bez rozdílu. Toto chování je infantilní: váš pes není mentálně vyspělý nebo je hyperaktivní.

Najdi pět rozdílů!

Váš pes žije v prostředí, které dobře zná. Co se stane, když změníte něco v jeho okolí? Tento test vám pomůže vyhodnotit, jak moc je váš pes schopen udržet svou pozornost a zkoumat.

Postup

Obtížnost: **

Délka: 2 až 6 minut

Běžte do místnosti, kde váš pes obvykle přes den odpočívá, třeba do obývacího pokoje. Zavřete za sebou dveře, aby neviděl, co děláte.

Přesuňte 5 kusů nábytku či jiných, relativně velkých objektů. Vpusťte psa do místnosti.

Reakce

- ❖ Jakmile pes vejde, začne prozkoumávat místnost, protože si uvědomuje, že je v ní něco jinak. V méně než 5 vteřinách vyčichá jeden z pěti přemístěných předmětů.
Započítejte 3 body.
- ❖ Váš pes zkoumá místnost a hledá, co se změnilo. Potřebuje méně než 30 vteřin, aby vyčichal jeden z přemístěných předmětů či kusů nábytku.
Započítejte 2 body.
- ❖ Váhá, tázavě se na vás dívá, zůstává poblíž vás nebo si jde lehnout na své obvyklé místo, ale nejde zkoumat žádný z přemístěných předmětů.
Započítejte 1 bod.
- ❖ Váš pes si nic neuvědomuje, vejde do místnosti, jako by se nic nestalo a hledí si svého.
Započítejte 0 bodů.

Hodnocení

3 body: Váš pes je pozorný vůči svému prostředí a teritoriu. Jestliže se něco přesune, použije svůj čich, aby odhalil co. Čichání je vynikajícím průzkumným chováním u psa. Nalezení přemístěného předmětu vyžaduje rovněž dobrou schopnost koncentrace. Dominantnější psi se snaží vše kontrolovat, především to, co se děje v jejich teritoriu. Tito psi jsou obzvlášť motivováni, aby našli, případně označovali (značkování močí) to, co změnilo místo. Nepokojní a úzkostní psi jsou také velmi citliví na každou změnu a neuklidní se, dokud nezjistí její původ.

2 body: Váš pes je pozorný a soustředěný. Není sice nejrychlejší průzkumník, potřebuje svůj čas, nicméně výsledek stojí za to! Znamená to, že své jednání dokáže přizpůsobit, má-li dostatek času.

1 bod: Váš pes si dobře uvědomuje, že se něco změnilo. Protože však nespokojíte se, že se něco změnilo. Protože však nespokojíte se,

nezneklidňuje se ani on a jde si lehnout. Váš pes je spokojen s životním minimem a neklade si žádné otázky: jste poblíž, vypadáte spokojeně... Možná je všeobecně poněkud zakřiknutý: jestliže v něm nějaká změna vyvolá úzkost, uklidní ho vaše přítomnost. Vyplyvá z toho, že váš pes rozhodně není dominantní a slepě vás následuje.

0 bodů: Váš pes je zřejmě necitlivý vůči proměnam svého okolí. Ověřte si, zda nebyl při provádění testu unavený. Pokud nikoliv, znamená to, že váš pes je obzvlášť smutný až deprimovaný. Jiná možnost: často přesouváte nábytek a tak ho to už vůbec nerozhodí!

PSÍ PRŮZKUM

Při příchodu do neznámého prostředí se pes chová zkoumavým způsobem, který má přesnou strukturu. Nejdříve si prohlédne celé místo (vizuální průzkum), ale protože jeho zrakové vnímání je slabé, pokračuje čichovým průzkumem pro zjištění pohybů. Přilepí nos na podlahu, aby nasbíral vůně, které mu říkají, kdo prošel místností, nebo jsou stopou přesunutých předmětů. Najde-li něco potenciálně jedlého, může to olíznout, případně sníst. Ucítí-li feromony fenky (například vůni hárající fenky), může začít klapat zuby nebo slintat – toto chování je typické pro tzv. flémování, způsob dýchání, kterým jsou zachytávány feromony.

Umíš rozeznat geometrické tvary?

Bystrozrakost a soustředění jsou dvě přednosti žádané pro tuto hru, při níž bude váš pes rozeznávat geometrické tvary. Ověřte si, že váš pes právě nedojedl svou misku, protože jej budete motivovat pamlsky.

Postup

Obtížnost: ***

Délka: 5 až 8 minut

Potřeby:

- karton, ze kterého vystříhnete trojúhelník (15 cm x 15 cm x 15 cm), kruh (průměr cca 20 cm) a čtverec (15 cm x 15 cm)
- několik pamlsků (granule nebo psí sušenky)

Ukažte vašemu psovi všechny tři tvary (kruh, čtverec, trojúhelník) pětkrát rychle za sebou tak, aby si je zapamatoval. Pokaždé, když vytáhnete trojúhelník, dejte mu pamlskek.

Nyní mu ukažte na několik vteřin všechny tvary v jiném pořadí. Když vytáhnete trojúhelník, nedávejte mu hned pamlskek.

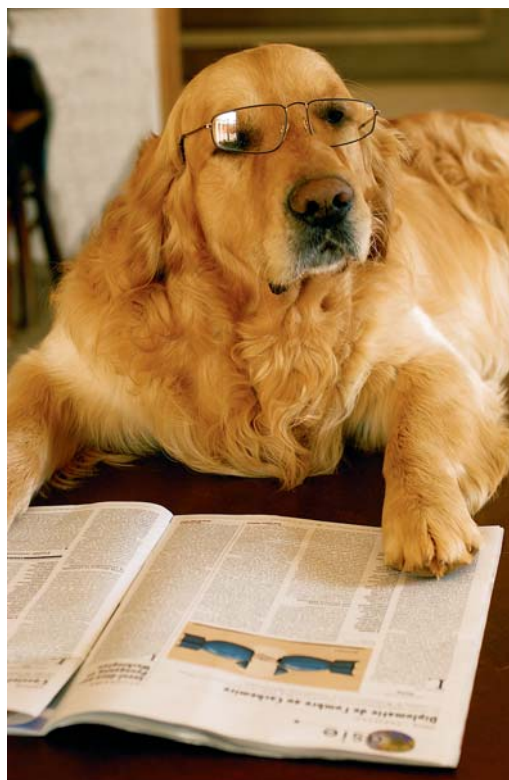

Pokud pes zneklidní, když uvidí trojúhelník, vrtí ocasem nebo se olizuje, dejte mu pamlskek.

Reakce

- ❖ Váš pes rozezná trojúhelník nejméně třikrát z pěti pokusů, při nichž jste mu ho ukázali.
Započítejte 3 body.
- ❖ Rozezná trojúhelník dvakrát.
Započítejte 2 body.
- ❖ Zneklidní stejnou měrou před čtvercem, kruhem i trojúhelníkem.
Započítejte 1 bod.
- ❖ Hra jej nezaujme a odejde.
Započítejte 0 bodů (A).
- ❖ Za každou cenu se snaží dostat k vaší ruce, protože pochopil, kde jsou pamlsky.
Započítejte 0 bodů (B).

Hodnocení

2 nebo 3 body: Výborně! Váš pes rozezná zcela bez pochyb tvar, který mu přinese pamlsk. Zůstává soustředěný a motivovaný. Má velkou schopnost pozorování a koncentrace. Když budete trénovat, může vás velmi překvapit!

1 bod: Nedělá rozdíl mezi tvary, ale pochopil, že může dostat dobrotu, vidí-li jeden z nich.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

Psi bystrozrakost Pes nemá příliš dobré zrakové schopnosti - je krátkozraký nebo vidí rozmazaně. Na druhé straně je velmi citlivý na pohyb. Zatímco se mu tedy nehybný předmět bude hodnotit špatně, pohybující se věc či živého tvora rozpozná mnohem rychleji.

Zopakujte cvičení pětkrát: možná potřebuje trochu trénovat, aby se naučil tvary rozeznávat.

0 bodů:

***A:** Váš pes je nesoustředěný nebo není hrou ani trochu motivovaný. Zopakujte test v jiných podmínkách, tzn. před jídlem a v opravdu bdělém stavu, nebo ho motivujte hračkou, je-li spíše hravý než gurmán. Pokud nedělá pokroky, znamená to, že není schopen soustředění několik minut po sobě.

***B:** Pozornost vašeho psa je zcela věnována jídlu. Má-li velký hlad, dejte mu najíst a pak cvičení zopakujte. Jestliže je obecně natolik motivován jídlem, že to řídí jeho chování, může trpět bulimií nebo hyperaktivitou.

Profil vašeho psa

Pokud jste provedli všechny testy z této kapitoly, vynásobte dosažené body dvakrát, pokud byla obtížnost ** a třikrát, byla-li *. Nyní zjistíte, jaké smyslové a pozorovací schopnosti má váš pes.**

Od 27 do 35 bodů:

Výborně! Váš pes je citlivý a ryzí pozorovatel!

Jeho ostražitost je dostatečná pro rychlé a přizpůsobivé jednání. Díky svým smyslovým vlohám dělá pokroky a rychle se učí. Vztah, který jste s vaším psem navázali, je vzhledem k těmto kvalitám nepochybně velmi spiklenecký.

Od 15 do 27 bodů:

Váš pes je vybaven dobrými smyslovými schopnostmi a je pozorovatel, nicméně zřejmě nemá dost sebedůvěry nebo není přiměřeně motivován, protože vždy nereaguje včas. Může být také natolik živý, že kvůli své vznětlivosti jedná často nevhodně.

Váš pes mohl rovněž dostat do vlnku příliš mnoho dominantních předpokladů. A to až do té míry, že většinou o všem rozhoduje sám a neodpovídá na vaše pobídky při cvičení. Výsledky testů jsou pak samozřejmě ovlivněny jeho sklony dělat si, co zrovna chce...

Od 0 do 15 bodů:

Váš pes buď není příliš sensiblní, nebo má potíže soustředit se dostatečně pro vykonání těchto testů.

Rada: Obecně poskytněte psovi důvěru tak, že ho naučíte kontrolovat se, aby mohl projevit vhodné chování.

Pokud testy ukazují, že je pes vůči vám dominantní, chovejte se tak, abyste odstranili dominantní jednání, které si osvojil. Nepřipusťte, aby vás řídil, nereagujte na jeho žádosti a častěji ho přivolávejte k sobě. Nenechávejte jej ležet na místech, která k tomu nemá určena: lehne-li si na takové, pošlete ho na jeho místo. Netolerujte ani vrčení v případě, že něco odmítá: pošlete ho lehnout si na místo, do jeho kouta. Jestliže sami nedokážete situaci napravit, poraďte se s vaším zvěrolékařem.

